

Veneția a obosit

Turism exploziv, afaceri prospere și paradis imobiliar. Veneția ar putea fi „tărâmul tuturor posibilităților”. Asta dacă n-ar fi pe moarte. De Diana-Florina Cosmin

În fiecare zi, aproximativ 55.000 de turiști își sprijină coatele pe balustradele mâncate de secole ale podului Rialto din Veneția, admirând trecerea gondolelor pe Canal Grande. Pe 14 noiembrie 2009, acei vizitatori suficient de curajoși să se aventureze în apa de jumătate de metru, care inundă orașul în fiecare iarnă, ar fi asistat, tot de pe treptele celebrului pod, la procesiunea de... înmormântare a Veneției. Douăsprezece gondole cu venețieni îmbrăcați în negru, dintre care una purtând un sicriu... roz cu flori de aceeași culoare, au străbătut

Canal Grande în amintirea „defuncției” Veneției. În spirit italian, procesiunea s-a încheiat cu oamenii sărind pe sicriul roz, făcându-l țândări și fluturând steagul Păsării Phoenix, simbolul renașterii din cenușă. „Veneția nu a murit, este doar foarte obosită!”, a fost concluzia evenimentului stropit din plin cu șampanie.

Deși simbolică, înmormântarea Veneției ascunde un adevăr crunt: populația orașului din Lagună a scăzut continuu în ultimii 50 de ani, ajungând la sfârșitul lui 2009 la doar 60.000 de locuitori. În același timp, numărul turiștilor a crescut

de 30 de ori, atingând anual aproape 20 de milioane de vizitatori. Rezultatul: un oraș din ce în ce mai prosper, din care locuitorii fug, însă, încotro văd cu ochii. În fiecare an, peste 1.500 de venețieni preferă să-și vândă casele la un preț amețitor și să se mute în orice alt oraș în care să poată scoate capul din casă fără să fie deranjați de blițurile turiștilor.

FORȚE INEGALE. Creatoarea de modă Lucia Bianchin, 34 de ani, a locuit în Veneția Santa Lucia până în anul 2005, când a luat decizia de a se muta la Milano

cu soțul și cu fetița sa de numai un an. „Mi-e dor de Veneția în fiecare zi, dar orașul nu mai este cel în care am copilărit. N-am vrut ca fetița mea să crească într-un fel de Disneyland“, povestește Lucia pentru Forbes România.

Dacă ar fi continuat să locuiască în Lagună, raportul de forțe dintre familia Bianchin și mașinăria turistică locală ar fi, în prezent, de trei oameni la... 726. Din punct de vedere statistic, fiecărui rezident venețian plătitor de taxe îi revin 242 de turiști cheltuitori de euro.

În ultima vreme, doar 20% dintre aceștia mai rămân, însă, peste noapte, având în vedere explozia prețurilor la cazare și servicii. Imaginea Disneyland-ului anticipat de Lucia Bianchin ar putea să nu fie chiar atât de departe de realitate: Veneția se transformă într-un oraș „de o zi“, ca un parc de distracții cu temă romantică. Turiștii dau năvală, explorează orașul cu frenezie, iar seara se retrag în hotelu-

/// Să mergi prin apă de un metru până la casa ta de un milion de euro, ce rost mai are?

LUCIA BIANCHIN, CREATOARE DE MODĂ DIN VENEȚIA

rile mult mai ieftine din Mestre sau Porto Marghera. Pe lângă problema vizitatorilor care au pus stăpânire până și pe Carnavalul Venețian și pe toate festivalurile tradiționale, localnicii mai au un motiv să-și caute refugiu în orașele din preajmă: casele lor valorează, în prezent, o mică avere, iar întreținerea lor devine tot mai scumpă într-un oraș în care până și o cafea costă zece euro.

Un apartament de două camere într-o clădire veche și plină de igrasie din ceea ce am putea numi „periferia“ Veneției (sutele de canale secundare din Lagună) a ajuns să coste, în prezent, aproape un milion de euro. Tentația de a vinde devine, prin urmare, greu de stăvilit, mai ales în perioadele de „Acqua Alta“, care se întâmplă iarna și primăvara. Atunci, orașul este inundat de fluxul Mării Adriatice iar venețienii trebuie să meargă la muncă în cizme de cauciuc mai înalte de genunchi. „Când mergi prin apă de aproape un metru ca să ajungi la casa ta de un milion de euro, ajungi să te întrebi ce rost mai are“, recu- noaște Lucia.

CEL MAI VANDABIL PRODUS. Su- părarea venețienilor autentici pe turiștii care le transformă străzile în studiouri foto și piațele în locuri de picnic este, până la un punct, justificată. Venețianul de rând pierde însă din vedere faptul că explozia vizitatorilor nu a survenit instantaneu, ci după zeci de ani în care „motorul“ turistic a mers la turație tot mai mare. Încă din secolul al XVIII-lea, cel mai vandabil produs al Veneției a fost... Veneția însăși.

În cadrul Marelui Tur European, circuitul pe care aristocrații secolelor XVII-XVIII îl făceau prin Franța și Europa, Veneția reprezenta atracția principală. Orice nobil european visa să se plimbe prin Piața San Marco, printre porumbii care îi inspiraseră cândva pe Goethe, Byron sau Shakespeare.

În cartea sa, „Sword of Venice“, scriitorul Thomas Quinn definea pe bună dreptate Veneția ca fiind „primul oraș post-modern care nu vinde nimic altceva decât pe sine însuși“, în timp ce volumul „Venice, the Tourist Maze“ al lui Robert C. Davis și Garry R. Marvin rezumă brandul imbatabil pe care Veneția l-a imprimat de secole în conștiința lumii: „Turiștii nu au ochi să vadă prozaicul din acest oraș, uită de oamenii care trăiesc și muncesc aici. Pentru ei, Veneția este doar cel mai romantic oraș din lume și atât“.

ORAȘ PE MOARTE. Dacă ar locui aici, majoritatea turiștilor de-o zi ar fi înspăimântați să vadă cum „cel mai romantic oraș“ se scufundă de la an la an și cum poluarea atinge cote tot mai alarmante. Laguna nu mai produce fructe de mare de ani buni din cauza concentrațiilor de dioxine din apa de mare, iar sistemul de 79 de bariere mobile Mose, care ar trebui să rezolve problema inundațiilor, este contestat de ecologiștii care se tem de distrugerea unui ecosistem și-așa fragil.

În prezent, majoritatea proiectelor de salvare a Veneției sunt orientate spre conservarea orașului pentru turism și aproape deloc spre descurajarea exodului populației locale. Câteva dintre proiectele propuse de organizațiile locale – inclusiv limitarea la opt sau chiar patru milioane de turiști pe an în locul celor 20 de milioane din prezent – par de domeniul științifico-fantasticului. Cum ai putea să pui bețe în roate propriului tău produs care

Înmormântarea simbolică a Veneției a avut loc, cu tot fastul cuvenit, pe data de 14 noiembrie 2009

Locuitorii Lagunei sunt obișnuiți să-și trăiască viața printre turiști și între două inundații masive

„vinde“ exploziv de mai bine de un secol? Resemnați, cei 60.000 de localnici au învățat, în timp, lecția supraviețuirii în propriul lor oraș: evitarea pe cât posibil a zonelor centrale – deși „centrul“ turistic crește de la an la an – și amânarea chestiunilor urgente pentru primele momente ale dimineții sau pentru seară, când orașul se eliberează. Traiul zilnic al unui venețian se contractă, deci, în câteva ore: înainte de ivirea zorilor și după lăsarea întinericului. „Ajunsesem să trăim pe apucate, pe furiș“, își amintește Lucia.

MOARTEA UNUI ORAȘ. În urmă cu un secol, scriitorul Henry James, un mare iubitor al orașului din Lagună, îi anticipa drama în volumul său de călătorii, „Orele italiene“: „Veneția de astăzi este un imens muzeu în care intri printr-o ușiță scundă, care scârțâie tot timpul...“.

Dacă Veneția din 1909 era un imens muzeu în spirit metaforic, Veneția zilelor noastre are toate șansele să se transforme într-un veritabil muzeu în care, într-un viitor nu foarte apropiat, „ușița“ lui James ar putea să devină un ghișeu de bilete în toată regula. Matteo Secchi, liderul

organizației Venessia.com care a pus la cale înmormântarea simbolică a orașului, declara pentru CNN, în ziua sumbrului eveniment: „În ritmul în care merg lucrurile, peste 30 de ani nu va mai rămâne picior de venețian în Veneția“. Pesimismul lui Secchi mi-a evocat discuția avută cândva cu un profesor de antropologie din Elveția, care pleda cu patos drama majoră a Țării Cantoanelor: faptul că, în prezent, a fi elvețian get-beget mai înseamnă să fii... pe jumătate elvețian.

Puși în aceeași ecuație cu venețienii, elvețienii se pot acum considera fericiți. Stau bine în mica lor țară muntoasă, în care lumea încă visează să locuiască în loc să urzească planuri de fugă spre cele patru zări. Spre deosebire de locuitorii lagunei, elvețienii nu riscă să se transforme într-un capitol dintr-o carte de istorie. În eventualitatea în care venețienii se vor stinge într-adevăr în următorii 30 de ani, Institutul Politehnic din Massachusetts realizează, în prezent, în cadrul unui proiect National Geographic, un studiu asupra moștenirii lor genetice.

Scopul final: întocmirea unui portret genetic al „venețianului autentic“. Pentru a te califica în program trebuie să fii venețian pur sânge: atât bunicii materni cât și cei paterni să fi fost locuitori ai Veneției. Dacă cele mai sumbre pronosticuri se

REPUBLICA SERENISSIMA

Ceea ce lumea întregă numește, generic, „Veneția“ este, de fapt, Veneția Santa Lucia, centrul istoric al Lagunei. Întreaga „Comune di Venezia“ se întinde pe 117 insule din laguna formată de Marea Adriatică în partea de nord-est a Italiei, între râurile Po și Piave. Dintre cei 270.000 de locuitori ai insulelor, 176.000 sunt concentrați în Mestre și Porto Marghera, care formează așa-numita „Terraferma“ (porțiunea cea mai mare de uscat din complexul de insule venețiene).

îndeplinesc, este foarte posibil ca peste douăzeci sau treizeci de ani, pe pagina de Wikipedia a celebrului Casanova să scrie cam așa: „Giacomo Casanova, scriitor originar din Veneția, pe vremea când aceasta era încă locuită“.

Pentru cei care iubesc Veneția cu adevărat, crezul „oamenilor în negru“, care au înmormântat orașul într-un sicriu de carton roz, se dovedește, totuși, mai convingător decât orice fel de statistici. Nu, Veneția nu a murit. Ca orice veritabilă „divă“, este doar foarte, foarte obosită. **F**

